

دوشنبه بیست و هفتم خرداد ماه ۱۳۹۸

سال هفتاد و پنجم شماره ۲۱۶۲۷

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضائی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

WWW.RRK.IR

WWW.DASTOUR.IR

تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها

تک شماره ۱۵۰۰ تومان

صفحه	دستگاه اجراء کننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۱	وزارت جهاد کشاورزی سازمان حفاظت محیط زیست	۱۳۹۸/۳/۴	قانون حفاظت از خاک
۳	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی سازمان برنامه و بودجه کشور سازمان اداری و استخدامی کشور	۱۳۹۸/۲/۲۵	آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۱) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
۳	بنیاد شهید و امور ایثارگران سازمان برنامه و بودجه کشور بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹۸/۳/۱۹	اصلاح ماده (۳) آیین‌نامه تسهیلات خرید یا ساخت مسکن آزادگان، جانبازان و خانواده شهدا
۴	کلیه مؤسسات عمومی مشمول قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات - کلیه مؤسسات خصوصی ارائه‌دهنده خدمات عمومی	۱۳۹۸/۳/۹	شیوه نامه رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات

ت) آلودگی خاک: آمیختن یک یا چند ماده خارجی به خاک یا پخش آنها بر سطح خاک به میزانی که کیفیت فیزیکی، شیمیایی یا زیستی آن را به نحوی تغییر دهد که برای انسان یا سایر موجودات زنده یا گیاهان و یا آثار و ابنیه زیان آور باشد. این تعریف، آلودگی پوشش‌های آبرفتی و سنگی سطح زمین را نیز در بر می‌گیرد.

ث) ماده آلاینده: هر نوع ماده یا عامل فیزیکی، شیمیایی و زیستی (بیولوژیکی) که باعث آلودگی خاک گردیده و یا به آلودگی آن بیفزاید.

ج) آلوده‌کننده: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی که به هر نحو باعث آلودگی خاک شوند.

چ) کاربری خاک: نوع استفاده از خاک به‌عنوان بستری مناسب برای فعالیت‌های کشاورزی، منابع طبیعی، صنعتی، معدنی، خدماتی و امور زیربنایی

ح) تخریب خاک: کاهش توان تولید زیستی یا اقتصادی خاک یا ترکیبی از هر دو که ناشی از فعالیت‌های انسانی و شیوه‌های مختلف بهره‌برداری از خاک می‌باشد و به تفکیک کاربری‌های مختلف تعیین می‌شود.

خ) تخریب‌کننده: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی که به هر نحو باعث تخریب خاک می‌شوند.

د) فرسایش خاک: جدا شدن ذرات خاک از محل خود، جابجایی، انتقال و ترسیب آن توسط عوامل طبیعی یا انسانی

ذ) حاصلخیزی خاک: استعداد خاک در زمینه تأمین مواد مورد نیاز برای تغذیه و فراهم نمودن شرایط مناسب رشد گیاهان

ر) پایداری خاک: وضعیتی که در آن توان تولیدی بالقوه و بالفعل خاک در مدت طولانی حفظ شود.

ز) حفاظت خاک: مجموعه اقداماتی که به منظور پیشگیری و کنترل آلودگی و تخریب و فرسایش خاک و تبعات آن انجام می‌شود و موجب تقویت پایداری خاک یا سبب افزایش حاصلخیزی آن می‌شود.

ژ) اصول فنی بهره‌برداری پایدار: اصولی که به منظور بهره‌برداری از خاک با توجه به ظرفیت قابل تحمل و توان بازدهی آن منطبق بر سیاست‌های کلی آمایش سرزمین در راستای اهداف توسعه پایدار تدوین می‌شود.

س) پایش خاک: اندازه‌گیری پیوسته یا متناوب ویژگی‌های کمی و کیفی خاک

ش) بازسازی خاک: مجموعه فعالیت‌هایی است که موجب بهبود و بازگشت شرایط فیزیکی، شیمیایی و زیستی خاکهای آلوده و تخریب‌شده به وضعیت قبل از آن می‌شود.

قوانین و مقررات عمومی

۱۳۹۸/۳/۲۰

شماره ۹۱/۲۰۷۰۴

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۵۰۵۱۸/۲۱۵۹۶ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۳ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون حفاظت از خاک که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز شنبه مورخ ۱۳۹۸/۳/۴ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می‌گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۹۸/۳/۲۲

شماره ۳۳۳۰۸

وزارت جهاد کشاورزی - سازمان حفاظت محیط زیست

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون حفاظت از خاک» که در جلسه علنی روز شنبه مورخ چهارم خردادماه یکهزار و سیصد و نود و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۸/۳/۱۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۹۱/۲۰۷۰۴ مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۰ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

رئیس جمهور - حسن روحانی

قانون حفاظت از خاک

ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این قانون، دارای تعاریف و معانی مشروح زیر است:

الف) سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست

ب) وزارت: وزارت جهاد کشاورزی

پ) خاک: پیکره‌ای طبیعی، متحول و پویا که حاصل مجموعه‌ای از واکنش‌های فیزیکی، شیمیایی و زیستی است و متأثر از آب، اقلیم و موجودات زنده در طی زمان بر روی پوسته زمین یا سنگ مادر به وجود می‌آید. این تعریف شامل خاک در جا و رسوبی نیز می‌شود.

بهبوددهنده‌های رشد گیاه در محصولات کشاورزی، دامی و شیلاتی اقدام کند، به طوری که محصولات مذکور هیچگونه تهدیدی برای سلامت انسان نباشد.

تبصره - عدم رعایت دستورالعمل‌ها و مقررات این ماده جرم محسوب می‌شود و مرتکب با حکم مراجع قضائی علاوه بر جبران خسارت و پرداخت جزای نقدی تا دو برابر ارزش کالا مکلف است مواد مزبور را جمع‌آوری، مرجوع و یا با نظارت وزارت با هزینه خود معدوم کند.

ماده ۱۰- مسؤولیت مدیریت و نظارت بر ورود، تولید، بسته‌بندی، توزیع، فروش، مصرف و ثبت و پایش کیفیت انواع کودها، بهسازهای خاک و بهبوددهنده‌های رشد شیمیایی - آلی و زیستی بر عهده وزارت می‌باشد.

تبصره - سموم موضوع قانون حفظ نباتات مصوب ۱۳۴۶/۲/۱۵ تابع دستورالعمل‌های زیست‌محیطی و سایر قوانین و مقررات مربوط می‌باشد.

ماده ۱۱- سازمان مکلف به پایش خاکهای آلوده، شناسایی مواد آلاینده خاک و اشخاص آلوده‌کننده آن و اعلام وقوع وضعیت اضطراری براساس حدود مجاز آلودگی خاک و آلاینده‌های ورودی به آن برای کاربری‌های مختلف خاک می‌باشد.

ماده ۱۲- وزارت و سازمان حسب مورد مکلفند با همکاری دستگاههای اجرائی ذی‌ربط نسبت به تهیه و اجرای طرح بازسازی خاک در مناطق تخریب‌یافته و آلوده‌شده ناشی از حوادث طبیعی غیرمترقبه اقدام کنند.

ماده ۱۳- بهره‌برداران واحدهای تولیدی، صنعتی، خدماتی و معدنی که در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی و شهرکها و نواحی صنعتی فعالیت می‌کنند، مکلف به رعایت مفاد این قانون می‌باشند.

تبصره ۱- مدیران سازمان‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی و شهرکها و نواحی صنعتی موظفند در مواردی که آلودگی یا تخریب خاک از سوی سازمان یا وزارت به آنها اعلام می‌شود، آلودگی و تخریب را در چهارچوب مفاد این قانون برطرف نموده و گزارش اقدامات را حسب مورد به سازمان یا وزارت ارسال کنند.

تبصره ۲- شرکتهای خدماتی شهرکها و نواحی صنعتی موضوع ماده (۵) قانون نحوه واگذاری مالکیت و اداره امور شهرکهای صنعتی مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ و مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی همکاری لازم را حسب مورد با سازمان یا وزارت در اجرای مفاد این قانون به عمل می‌آورند.

ماده ۱۴- در صورت بروز آلودگی خاک، آلوده‌کننده مکلف است مراتب را بلافاصله به نزدیکترین اداره حفاظت محیط‌زیست اطلاع دهد و با هماهنگی و تأیید اداره مذکور، آلودگی خاک را تا رسیدن به حدود مجاز برطرف کند.

مستتکف از ارائه گزارش آلودگی موضوع این ماده یا ارائه‌کننده گزارش خلاف واقع، با حکم مراجع قضائی به جزای نقدی درجه (۸) موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

ماده ۱۵- سازمان مکلف است نسبت به شناسایی واحدهای آلاینده خاک اقدام نموده و به آلوده‌کننده اخطار دهد که ظرف مهلت معینی متناسب با نوع ماده آلاینده نسبت به حذف و رفع منشأ آلودگی، بازسازی خاک و جبران خسارت وارده اقدام کند. در صورتی که اشخاص ذی‌نفع نسبت به اخطار یا دستور سازمان معترض باشند، می‌توانند برای یکبار از سازمان درخواست تمدید مهلت مذکور را نمایند.

مستتکف علاوه بر توقف فعالیت، رفع آلودگی و جبران خسارت زیست‌محیطی به جزای نقدی دو تا پنج برابر خسارت وارده و در صورت تکرار علاوه بر موارد یادشده به حداکثر جزای نقدی با حکم مراجع قضائی محکوم می‌شود.

تبصره - در صورتی که آلودگی ایجادشده، محیط‌زیست و یا سلامت را با وضعیت اضطراری مواجه کند، سازمان بدون اخطار قبلی رأساً نسبت به توقف موقت تمام یا قسمتی از فعالیت واحد آلاینده که موجب آلودگی می‌شود اقدام خواهد کرد و آلوده‌کننده به حکم مرجع قضائی علاوه بر حذف و رفع منشأ آلودگی، اعاده به وضعیت سابق و جبران خسارت، به حداکثر جزای نقدی محکوم می‌شود.

ماده ۱۶- تخریب‌کنندگان خاک مکلفند بلافاصله پس از دریافت اخطار وزارت، فعالیت منجر به تخریب را متوقف و ظرف مهلت معینی که از طرف وزارت اعلام می‌شود خاک را بازسازی و جبران خسارت نمایند. مستتکف علاوه بر توقف فعالیت، بازسازی خاک و جبران خسارت با حکم مراجع قضائی به جزای نقدی دو تا پنج برابر خسارت وارده محکوم می‌شود.

ماده ۱۷- ادامه فعالیت و یا بازگشایی واحدهای موضوع مواد (۱۵) و (۱۶) این قانون که به طور موقت یا دائم فعالیت آنها متوقف شده است، منوط به حکم مرجع قضائی است.

ماده ۱۸- به منظور کاهش آلودگی، تمامی واحدهای بزرگ تولیدی، صنعتی، عمرانی، خدماتی، زیربنایی و معدنی موظفند نسبت به پایش آلودگی خاک اقدام و نتیجه را در چهارچوب خوداظهاری پایش محیط‌زیست به سازمان ارائه کنند. نام واحد مستتکف توسط سازمان در فهرست واحدهای آلاینده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ قرار می‌گیرد.

تبصره ۱- تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در زمینه تولید، واردات، ترکیب‌سازی (فرموله کردن) انواع کود و سموم، مشمول حکم این ماده می‌باشند.

تبصره ۲- سازمان موظف است با همکاری دستگاههای ذی‌ربط مقررات تعیین واحدهای بزرگ موضوع این ماده، مقاطع زمانی و ضوابط اندازه‌گیری آلودگی و نحوه خوداظهاری را در قالب کاربرگها (فرم) و نمونه‌های مشخص برای تصویب به هیأت‌وزیران ارائه کند.

ص) کود: هر ماده آلی، زیستی یا معدنی با منشأ طبیعی یا مصنوعی که به خاک یا گیاه اضافه می‌شود تا یک یا چند عنصر ضروری برای رشد گیاه را تأمین کند.

ض) سموم: کلیه ترکیبات آلی و معدنی که به منظور کنترل آفات نباتی، انباری و خانگی به صورت جامد، مایع و گاز به کار برده می‌شود.

ط) مطالعات خاک‌شناسی: مطالعات پایه خاک‌شناسی که به بررسی عوامل مؤثر در تشکیل، رده‌بندی خاک و تهیه گزارش فنی و ترسیم حدود و مرزهای خاکها بر روی نقشه برای کاربری‌های موردنظر می‌پردازد.

ظ) خسارت: هرگونه ضرر و زیان مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از آلودگی یا تخریب خاک (ع) وضعیت اضطرار: مواقعی است که آلودگی خاک، موجب آلودگی منابع آب (سطحی و زیرزمینی) شود، به گونه‌ای که سلامت انسان و محیط را دچار مخاطره جدی کند.

ماده ۲- وزارت موظف است با همکاری سازمان خط‌مشی‌های مدیریت، حفاظت و بهره‌برداری پایدار از خاک کشور را به نحوی که متضمن حفظ و ارتقای کیفی خاک باشد، تهیه و برای تصویب به هیأت‌وزیران ارائه کند.

ماده ۳- هرگونه بهره‌برداری از خاک باید با رعایت قوانین و مقررات مربوط باشد.

تبصره - هرگونه عملیات معدنی مطابق قانون معادن مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۳ و اصلاحات بعدی آن منوط به رعایت ضوابط زیست‌محیطی می‌باشد.

ماده ۴- سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با همکاری وزارت و سازمان، ارزش اقتصادی خاک و هزینه‌های ناشی از آلودگی و تخریب خاک در زیست‌بوم (اکوسیستم)های مختلف را در حسابهای ملی منظور کند.

ماده ۵- دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ مکلفند مطابق مقررات مالی دولت، در مبادله موافقتنامه‌ها اعتبارات لازم جهت پیشگیری یا جبران خسارت ناشی از آلودگی و یا تخریب خاک را پیش‌بینی کنند.

ماده ۶- وزارت موظف است با رعایت مصالح امنیتی و نظامی مطابق قوانین مربوطه با همکاری سازمان نقشه‌برداری کشور ظرف مدت پنج سال برای خاکهای زراعی و باغی، نقشه‌های خاک، پهنه‌بندی خاک کشور از نظر سطح ماده آلی و طبقه‌بندی اراضی را در مقیاس حداقل یک بیست و پنج هزارم تهیه کند.

تبصره - آن دسته از اراضی موضوع این ماده که نقشه‌های مذکور برای آنها در مقیاس یادشده تهیه شده است از شمول حکم این ماده مستثنی می‌باشند.

ماده ۷- به منظور کنترل کیفیت مطالعات خاک‌شناسی و جلوگیری از انجام مطالعات موازی و تکراری خاک‌شناسی، وزارت مکلف به انجام موارد ذیل است:

الف) تهیه دستورالعمل مطالعات خاک‌شناسی و تناسب اراضی و ابلاغ آن

ب) ایجاد بانک ملی اطلاعات خاک کشور

پ) تهیه نقشه‌های پهنه‌بندی خاک کشور از نظر کانی‌شناسی زیست‌محیطی و زمین‌شناسی پزشکی و کشاورزی برای استفاده بهینه از خاک در راستای بررسی ظرفیت بیماری‌زایی خاک و تأمین امنیت غذایی و توسعه پایدار با در نظر گرفتن ساختار زمین‌شناختی و شیمیایی زمین (ژئوشیمیایی) کشور با همکاری سازمان، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، صنعت، معدن و تجارت و سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

تبصره ۱- دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند مطابق دستورالعمل ابلاغی وزارت عمل و یک نسخه از نتایج مطالعات خاک‌شناسی و تناسب اراضی را جهت تأیید به وزارت ارائه کنند.

تبصره ۲- نظارت و تأیید کیفیت مطالعات خاک‌شناسی و تناسب اراضی برای کاربری‌های کشاورزی و منابع طبیعی با هدف غنای بانک اطلاعات خاک کشور به عهده وزارت می‌باشد.

تبصره ۳- هرگونه مطالعات خاک‌شناسی و تناسب اراضی برای کاربری‌های مختلف توسط اشخاص حقوقی دولتی منوط به عدم وجود نتایج موردنظر مطالعات مذکور در مقیاس مربوط با تأیید وزارت می‌باشد. وزارت موظف است ظرف مدت یک‌ماه از زمان وصول نامه استعلام نسبت به ارائه پاسخ اقدام کند و عدم پاسخ در مهلت مقرر، موافقت تلقی می‌شود.

ماده ۸- وزارت موظف است نسبت به پایش کمی و کیفی خاک کشور با اولویت اراضی زراعی و باغی، در مقاطع زمانی مناسب که مستلزم حفظ حاصلخیزی و پایداری خاک باشد، به صورت مستمر اقدام و تغییرات کمی و کیفی خاک را به صورت نقشه و آمار ارائه کند.

ماده ۹- با هدف حفظ و پایداری حاصلخیزی انواع خاک و بهینه‌سازی تولید و مصرف انواع کود، آفت‌کش‌ها، سم و بهبوددهنده‌های رشد گیاه:

الف - سازمان ملی استاندارد مکلف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان حفاظت محیط‌زیست و وزارت نسبت به تدوین استاندارد انواع کود، آفت‌کش‌ها، سم و بهبوددهنده‌های رشد گیاه اقدام کند.

ب - وزارت مکلف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان حفاظت محیط‌زیست نسبت به تهیه دستورالعمل مصرف انواع کود، آفت‌کش‌ها، سم و بهبوددهنده‌های رشد گیاه در مزارع و واحدهای تولید کشاورزی، دامی و شیلاتی اقدام کند.

ج - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با همکاری سازمان حفاظت محیط‌زیست نسبت به تعیین حدود مجاز باقی‌مانده انواع کود، آفت‌کش‌ها، سم و

کارروزی جذب کارگاه می‌شود، سابقه بیمه‌پردازی داشته باشد، مشمول این آیین‌نامه نخواهد بود.

ماده ۳- زمینه‌های کاری اولویت‌دار موضوع این آیین‌نامه، همان موارد پیش‌بینی شده در برنامه‌های اشتغال کشور ابلاغی از سوی شورای عالی اشتغال (سازمان برنامه و بودجه کشور) است و هرگونه تغییر در آنها به صورت سالانه با پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی و تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۴- کارفرمایان و کارآفرینان پس از اعلام نیاز و جذب کارورز، با حفظ سطح اشتغال (نیروی کار موجود) در کارگاه، به استثنای بازنشستگی، فوت و از کارافتادگی در چهارچوب این آیین‌نامه از معافیت برخوردار خواهند شد.

ماده ۵- اعمال معافیت بابت کارورز حداکثر به مدت دو سال از تاریخ شروع به کارورزی منوط به ارسال فهرست بیمه و پرداخت حق بیمه سهم کارورز خواهد بود.

تبصره - دوره کارورزی به منزله رابطه استخدامی نیست و فرد در حین دوره یادشده یا پایان آن، مشمول دریافت بیمه بیکاری نخواهد بود.

ماده ۶- در صورت جابه‌جایی کارورز و جایگزینی افراد دیگر، مدت زمان معافیت به ازای فرد جایگزین با احتساب مدت معافیت بابت کارورز قبلی مجموعاً نباید از سقف دو سال تجاوز کند.

ماده ۷- استفاده از معافیت موضوع این آیین‌نامه برای هر کارورز نزد کارفرمایان و کارآفرینان واحد یا متعدد، مجموعاً دو سال است و به سطح اشتغال کارگاه (نیروی کار موجود) اضافه می‌شود.

ماده ۸- مبنای تعیین تعداد کارورز در کارگاه به شرح زیر است:

الف - در کارگاه‌های دایر دارای فهرست بیمه و بازرسی تأمین اجتماعی، بر اساس میانگین تعداد بیمه‌شدگان (۱۲) ماه گذشته آنها طبق صورت مزد و حقوق ارسالی توسط کارفرما به سازمان تأمین اجتماعی.

ب - در کارگاه‌های تازه‌تأسیس که در طول سال‌های اجرای قانون برنامه ششم توسعه ایجاد می‌شوند، بر اساس تعداد کارکنان مندرج در فهرست ارسالی کارفرما و کارآفرین به سازمان تأمین اجتماعی پس از حداقل سه ماه فعالیت یا بازرسی انجام‌شده توسط سازمان مذکور.

تبصره ۱- در صورت وجود مغایرت بین فهرست ارسالی کارفرما و نتیجه بازرسی تأمین اجتماعی، نظر بازرسی معیار عمل قرار می‌گیرد.

تبصره ۲- سقف بهره‌مندی هر کارگاه برای استفاده از کارورز، معادل حداکثر پنجاه درصد (۵۰٪) نیروی کار موجود است.

ماده ۹- در صورتی که به هر طریقی محرز شود کارورز معرفی شده در کارگاه شاغل نیست یا بدون رعایت شرایط این آیین‌نامه مشغول به کار شده است، ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی مکلفند طبق قوانین و مقررات مربوط اقدامات قانونی لازم را انجام دهند.

ماده ۱۰- سازمان تأمین اجتماعی مکلف است در سطوح استانی و ملی، گزارش سه ماهه میزان معافیت و تعداد کارورزان مشمول معافیت را جهت نظارت به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ارایه کند تا پس از تأیید به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال شود.

ماده ۱۱- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است در طول سال‌های اجرای قانون برنامه ششم توسعه، اعتبار مورد نیاز برای اجرای این آیین‌نامه را به سازمان برنامه و بودجه کشور اعلام کند تا در لوائح بودجه سنواری پیش‌بینی و اعتبارات مربوط در سقف بودجه مصوب به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت شود.

معاون اول رئیس‌جمهور - اسحاق جهانگیری

ماده ۱۹- تخلیه و دفن مواد آلاینده اعم از مایع و جامد در خاک در غیر از مکانهای تعیین شده ممنوع است. مرتکب علاوه بر جبران خسارت زیست‌محیطی، به جزای نقدی دو تا پنج برابر خسارت وارده محکوم می‌شود.

ماده ۲۰- احکام این قانون در خصوص تخریب خاک، نافی اختیارات سازمان در پیگیری جرائم مربوط به تخریب در مناطق تحت اختیار موضوع ماده (۱۶) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ نمی‌باشد.

ماده ۲۱- انتقال خاک به خارج از کشور ممنوع است. مرتکب به یک یا دو مورد از مجازات‌های تعزیری درجه (۵) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود. تشخیص ماده معدنی برعهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است و برای خروج خاک معدنی از کشور أخذ مجوز توسط وزارت مذکور با رعایت ماده (۴۳) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.

تبصره - ماده معدنی (کانی) موضوع بند(الف) ماده(۱) قانون اصلاح قانون معادن مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ از حکم این ماده مستثنی می‌باشد. خروج مقادیر کم خاک به‌منظور امور پژوهشی به‌خارج از کشور بنا به درخواست دانشگاه یا واحد پژوهشی با مجوز وزارت بلامانع است.

ماده ۲۲- قوه قضائیه به‌منظور رسیدگی به جرائم موضوع این قانون نسبت به ایجاد شعب تخصصی اقدام و به جرائم مربوط خارج از نوبت رسیدگی می‌کند.

ماده ۲۳- مأمورانی که از طرف سازمان و وزارت مأمور کشف و تعقیب جرائم موضوع این قانون می‌باشند در حدود وظایف محوله، «ضابط دادگستری» محسوب می‌شوند.

تبصره - حکم این ماده نافی وظایف و اختیارات سایر ضابطان دادگستری نمی‌باشد.

ماده ۲۴- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌های دولتی مکلفند برنامه‌های تولیدشده در زمینه آموزش از سوی وزارت و سازمان درخصوص آگاهی و مقابله با آلودگی و تخریب خاک را در قالب‌های گوناگون رسانه‌ای از جمله برنامه‌های تلویزیونی به‌صورت رایگان منتشر و پخش کنند.

ماده ۲۵- درآمدهای حاصل از وصول جریمه‌ها و خسارات به تفکیک بخش‌های آلودگی و تخریب خاک، طی ردیف درآمدی جداگانه که هر سال در قانون بودجه مشخص می‌شود به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود.

ماده ۲۶- آیین‌نامه‌های اجرائی این قانون توسط وزارت با همکاری سازمان، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود و ظرف مدت شش‌ماه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و شش ماده و چهارده تبصره در جلسه علنی روز شنبه مورخ چهارم خردادماه یکهزار و سیصد و نود و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۸/۳/۱۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۳۲۷۲۶/ت ۵۵۵۹۵۹

۱۳۹۸/۳/۲۱

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - سازمان برنامه و بودجه کشور - سازمان اداری و استخدامی کشور

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۲/۲۵ به پیشنهاد مشترک وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان‌های برنامه و بودجه کشور و اداری و استخدامی کشور و به استناد تبصره ماده (۷۱) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۵ - آیین‌نامه اجرایی ماده یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۱) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه

اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - کارورز: شخص حقیقی دارای مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی دانشگاهی که در زمان ثبت‌نام کمتر از (۳۵) سال تمام سن داشته باشد و در چهارچوب این آیین‌نامه جذب شود.
ب - کارگاه: کارگاه‌های خصوصی و تعاونی دایر موضوع ماده (۴) قانون کار - مصوب ۱۳۶۹ و بند (۳) ماده (۲) قانون تأمین اجتماعی - مصوب ۱۳۵۴ - .

پ - کارفرمایان و کارآفرینان: اشخاص حقیقی یا حقوقی که در ماده (۳) قانون کار و بند (۴) ماده (۲) قانون تأمین اجتماعی تعریف شده و اداره کارگاه را برعهده دارند.

ت - کارورزی: دوره زمانی حداکثر دو ساله که طی آن کارورز به کسب تجربه و فراگیری مهارت یا ارتقای آن در کارگاه مشغول است.

ث - معافیت: معافیت از پرداخت سهم بیمه کارفرما موضوع تبصره (۱) ماده (۲۸) قانون تأمین اجتماعی.

ماده ۲- مراحل ثبت‌نام و معرفی کارورز به شرح زیر است:

الف - ثبت‌نام کارورز در سامانه کارورزی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

ب - تأیید شرایط کارورز از سوی ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی جهت معرفی به کارگاه.

پ - اعلام نیاز کارفرمایان و کارآفرینان متقاضی به ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و جذب کارورز از بین نیروهای کار ثبت‌نام‌شده در سامانه کارورزی.

تبصره - چنانچه متقاضی کارورزی در طول دو سال قبل از ثبت‌نام دارای سوابق بیمه‌ای به مدت سه ماه یا بیشتر بوده یا در شغلی که بابت آن طی دوره

شماره ۳۲۷۲۵/ت ۵۶۴۹۴ - ۱۳۹۸/۳/۲۱

اصلاح ماده (۳) آیین‌نامه تسهیلات خرید یا ساخت مسکن آزادگان، جانبازان و خانواده شهید

بنیاد شهید و امور ایثارگران - سازمان برنامه و بودجه کشور - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
هیأت‌وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۳/۱۹ به پیشنهاد شماره ۴۰۰/۸۲۰/۵۵ مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۶

بنیاد شهید و امور ایثارگران و به استناد ماده (۳) مکرر اصلاحی قانون جامع خدمات‌رسانی به‌ایثارگران موضوع بند (ب) ماده (۶۲) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) - مصوب ۱۳۹۳ - و بند (ت) ماده (۸۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۹۵ - تصویب کرد:

ماده (۳) آیین‌نامه تسهیلات خرید یا ساخت مسکن آزادگان، جانبازان و خانواده شهید موضوع تصویب‌نامه شماره ۷۸۲۶۶/ت ۵۳۲۸۷ مورخ ۱۳۹۵/۶/۳۱ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۳- سقف تسهیلات مسکن ایثارگران در سال ۱۳۹۸ به ازای هر واحد مسکونی در شهرهای با جمعیت بیش از یک میلیون نفر یک میلیارد و سیصد میلیون (۱٫۳۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال، مراکز استان‌ها یک میلیارد (۱٫۰۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال، سایر شهرها هشتصد و پنجاه میلیون (۸۵۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال و روستاها پانصد میلیون (۵۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.

معاون اول رئیس‌جمهور - اسحاق جهانگیری

شماره ۱۴۲۳۹۵

۱۳۹۸/۳/۲۱

کلیه مؤسسات عمومی مشمول قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

کلیه مؤسسات خصوصی ارائه‌دهنده خدمات عمومی

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

معاونت حقوق ریاست جمهوری

به پیوست شیوه‌نامه «رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات» مصوب کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات که طبق تبصره ۲ ماده ۱۸ قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات در تاریخ ۱۳۹۸/۳/۹ به تأیید رئیس محترم جمهور رسیده جهت اجرا ابلاغ می‌گردد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات سیدعباس صالحی

شیوه نامه رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات

(موضوع ماده ۱۸ قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات)

مصوب دهمین جلسه کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۱۵

که در تاریخ ۱۳۹۸/۳/۹ به تأیید رئیس محترم جمهور رسیده است

ماده ۱- اصطلاحات مندرج در این شیوه نامه در معانی زیر به کار می‌روند:

الف) مؤسسه عمومی: مؤسسات مشمول بند «د» ماده ۱ قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مصوب ۱۳۸۷ به شرح مقرر در آیین‌نامه اجرایی مصوب ۱۳۹۴ (ب) مؤسسات خصوصی: مؤسسات مشمول بند «ه» ماده ۱ قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مصوب ۱۳۸۷ به شرح مقرر در آیین‌نامه اجرایی مصوب ۱۳۹۴ (ج) مؤسسه ستادی: کلیه مؤسساتی که تابعه یا وابسته یا زیر نظر مؤسسه دیگر نیستند نظیر وزارتخانه‌ها، معاونت‌های رئیس‌جمهور و سازمانهای دولتی مستقل (د) مؤسسه زیرمجموعه: کلیه تشکیلات و واحدهای سازمانی که تابعه یا وابسته به یک مؤسسه ستادی هستند.

(ه) مؤسسه استانی: هر یک از مؤسسات زیرمجموعه که مأموریت استانی دارد.

و) اختلاف: اختلاف نظر یا رویه مؤسسات مشمول قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مصوب ۱۳۸۷ در خصوص نحوه انتشار اطلاعات و رعایت حق دسترسی شهروندان به اطلاعات و سایر حقوق و الزامات ناشی از این قانون از جمله مصادیق اطلاعات و مؤسسات مشمول قانون و دامنه استثنای هر یک.

ز) متقاضی: هر شخص حقیقی و حقوقی که طبق قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات و آیین‌نامه‌های اجرایی آن تقاضای دسترسی به اطلاعات ارائه کرده است.

ح) درخواست: عبارت است از درخواست رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات مشمول قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات که طبق شرایط مقرر در این شیوه نامه به کمیسیون واصل می‌شود.

(ط) کمیسیون: منظور کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات است.

ماده ۲- اختلاف بین متقاضیان و مؤسسات استانی زیر نظر قوه مجریه نظیر ادارات کل وزارتخانه‌ها به استناد در مورد سایر مؤسسات استانی به رؤسای مؤسسات مذکور در استانها منعکس می‌شود. این اختلاف باید ظرف ۱۵ روز رسیدگی و تعیین تکلیف شود. استانداران و رؤسای مؤسسات استانی در صورت لزوم می‌توانند نظر مشورتی کمیسیون را جویا شوند.

ماده ۳- اختلافی که علیرغم ارجاع به استاندار یا رؤسای مؤسسات استانی، رفع نشده باشد و اختلاف با مؤسساتی که مستقیماً زیر نظر مؤسسات ستادی قرار دارند نظیر معاونت‌های وزارتخانه‌ها حسب مورد به وزیر یا بالاترین مقام مؤسسه ستادی منعکس می‌شود تا ظرف ۱۵ روز رسیدگی و تعیین تکلیف شود. وزیر یا بالاترین مقام مؤسسه ستادی می‌تواند این اختیار را به نماینده تام‌الاختیار خود تفویض کند. وزیر یا بالاترین مقام مؤسسه ستادی در صورت لزوم می‌توانند نظر مشورتی کمیسیون را جویا شوند.

ماده ۴- چنانچه متقاضی به تصمیم وزیر یا بالاترین مقام مؤسسه ستادی معترض باشد یا مدارکی را دال بر عدم رسیدگی به اختلاف ظرف مهلت قانونی ارائه کند می‌تواند ظرف حداکثر ۲۰ روز از تاریخ دریافت پاسخ مقامات مذکور یا انقضای مهلت قانونی، درخواست خود را به همراه سوابق و مستندات برای رسیدگی به کمیسیون ارسال کند.

ماده ۵- اختلافات بین متقاضیان و مؤسسات خصوصی ارائه‌دهنده خدمات عمومی باید ظرف ۱۵ روز در هیأت مدیره یا عامل این مؤسسات و در نبود این ارکان، در رکنی که تصمیمات نهایی آن مؤسسه را می‌گیرد رسیدگی و تعیین تکلیف شود. در صورت عدم رفع اختلاف، متقاضی می‌تواند از مؤسسه طرف اختلاف به کمیسیون شکایت کند و مؤسسه موظف به رعایت تصمیم کمیسیون است.

ماده ۶- درخواست‌های رفع اختلاف که به کمیسیون واصل می‌شود توسط دبیر کمیسیون ثبت شده و شناسه رقمی به آنها اختصاص می‌یابد. این شناسه به ترتیب مرکب از شناسه سال طرح درخواست و شماره عددی اختصاصی به پرونده ثبت شده (از سمت چپ به راست) خواهد بود. کلیه مکاتبات مربوط به پرونده باید با درج شناسه مربوط انجام شود و رسیدگی به درخواست‌ها نیز به ترتیب نوبت ثبت انجام خواهد شد.

ماده ۷- چنانچه دبیر کمیسیون احراز کند که متقاضی مراحل مذکور در مواد ۲ و ۳ را طی نکرده است متقاضی را برای مراجعه به مقامات مذکور راهنمایی می‌کند. در صورتی که نواقص دیگری در نحوه تکمیل فرم درخواست و ضمایم تسلیمی متقاضی مشاهده کند، به موجب اعلامیه تکمیل درخواست، ضمن بیان نقص یا نقایص، لزوم تکمیل درخواست ظرف مهلت ۱۰ روز را به متقاضی متذکر خواهد شد. چنانچه متقاضی ظرف مهلت مقرر نسبت به تکمیل درخواست اقدام ننماید و یا با ذکر دلیل موجه تمدید مهلت نخواهد، دبیر کمیسیون رد درخواست به جهت عدم رفع نقص را به متقاضی ابلاغ خواهد کرد. تمدید مهلت برای یک بار و حداکثر تا ۱۰ روز خواهد بود.

ماده ۸- دبیر کمیسیون در مورد درخواست‌های کامل، به صورت زیر اقدام خواهد کرد:
۱. چنانچه اختلاف در زمره مواردی باشد که آشکارا خارج از صلاحیت کمیسیون باشد درخواست را رد کرده و با ذکر دلیل به متقاضی اعلام می‌کند. گزارش این موارد باید به اولین جلسه کمیسیون ارائه شود.

۲. چنانچه اختلاف در زمره مواردی باشد که مسبوق به سابقه بوده و کمیسیون رویه روشنی در آن خصوص داشته باشد دبیر کمیسیون حسب مورد، متقاضی یا مؤسسه مربوط را با ذکر سوابق، برای رعایت قانون ظرف مهلت حداکثر ۱۵ روز، راهنمایی می‌کند.

۳. در مورد سایر اختلافات، پرونده را جهت رسیدگی و تعیین تکلیف به کمیسیون ارسال می‌کند. بدین منظور باید ظرف ۱۰ روز از تاریخ ثبت درخواست، نسخه‌ای از درخواست و مدارک ضمیمه آن را به دستگاه طرف اختلاف ارسال نماید تا ظرف ۲۰ روز از تاریخ وصول، نسبت به ارسال توضیحات و مستندات خود اقدام کند. در صورت عدم ارسال پاسخ، موضوع در سوابق منعکس شده و پرونده به کمیسیون ارسال می‌شود.

ماده ۹- کمیسیون ظرف حداکثر سه ماه به درخواست رفع اختلاف رسیدگی کرده و تعیین تکلیف می‌کند. رئیس کمیسیون می‌تواند از اشخاص مرتبط از جمله مؤسسه طرف اختلاف جهت شرکت در جلسه دعوت کند. عدم حضور مانع رسیدگی نیست. مؤسسات طرف اختلاف نیز می‌توانند درخواست حضور در جلسه را از رئیس کمیسیون خواستار شوند. تصمیم کمیسیون با آیین مقرر در آیین‌نامه اجرایی ماده ۸ قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات اتخاذ می‌شود.

ماده ۱۰- تصمیم کمیسیون متضمن موارد زیر بوده و ظرف ۲۴ ساعت پس از صدور در پایگاه اطلاع رسانی کمیسیون به نشانی foia.iran.gov.ir منتشر می‌شود:

۱. تاریخ تصمیم

۲. مشخصات هویتی طرفین اختلاف

۳. موضوع اختلاف

۴. گردشکار رسیدگی و اقدامات صورت گرفته برای رسیدگی و رفع اختلاف

۵. احکام قانونی ناظر بر موضوع

۶. مفاد تصمیم و اقداماتی که باید انجام شود

۷. روش اجرای تصمیم و مرجع اجراء.

ماده ۱۱- تصمیم کمیسیون از سوی دبیر به متقاضی و مؤسسه مربوط ابلاغ می‌شود. مؤسسه مکلف است ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ، تصمیم کمیسیون را رعایت کند. در غیر این صورت، دبیر کمیسیون موضوع را حسب مورد طبق قوانین و مقررات مربوط به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری یا مرجع قضایی ذیصلاح گزارش خواهد کرد.

متقاضی نیز می‌تواند جهت اجرای تصمیم کمیسیون به مراجع ذیصلاح مراجعه کند.

ماده ۱۲- هر یک از مؤسسات ستادی مشمول قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات چنانچه در مقام اجرای قانون یا آیین‌نامه‌های اجرایی آن با ابهام مواجه باشد می‌تواند موضوع را جهت اخذ نظر مشورتی به کمیسیون ارسال کند. در مورد سوال‌های تکراری یا مسبوق به سابقه، دبیر کمیسیون ظرف ۱۰ روز نسبت به ارسال پاسخ اقدام خواهد کرد و در مورد سایر سوال‌ها، حداکثر ظرف دو ماه نظر مشورتی کمیسیون به مؤسسه اعلام خواهد شد.

نظرات مشورتی کمیسیون در پایگاه اطلاع رسانی آن منتشر خواهد شد.

ماده ۱۳- کمیسیون در صورت مشاهده اختلاف رویه بین مؤسسات عمومی در انتشار اطلاعات موضوع ماده ۱۰ قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات یا ایجاد پایگاهها یا سامانه‌های اطلاعاتی مغایر با الزامات مقرر در قانون مذکور، نسبت به راهنمایی مؤسسات مذکور و در صورت لزوم، اتخاذ تصمیم برای ایجاد وحدت رویه اقدام خواهد کرد.

ماده ۱۴- چنانچه اطلاعاتی در اختیار دو یا چند مؤسسه عمومی باشد نظر مؤسسه تولیدکننده اطلاعات مبنای انتشار یا ارائه آن اطلاعات به متقاضیان خواهد بود. متقاضی اطلاعات باید طبق مواد قبلی نسبت به مطالبه اطلاعات از آن مؤسسه اقدام کرده و اختلافش با مؤسسه را رفع کند. در صورتی که بین این مؤسسات در انتشار عمومی یا ارائه اطلاعات درخواستی اختلاف ایجاد شود با تقاضای هر یک از مؤسسات یا گزارش متقاضی اطلاعات، کمیسیون نسبت به رفع آن اختلاف اقدام خواهد کرد.

ماده ۱۵- در مورد انتشار یا دسترسی به اطلاعاتی که با مشارکت دو یا چند مؤسسه تولید شده است نظر مقام یا مرجعی که تولید آن اطلاعات را درخواست کرده است مبنای عمل خواهد بود. در صورت بروز اختلاف، کمیسیون تعیین تکلیف خواهد کرد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

سیدعباس صالحی